

Nr 221.

Av herr **Weibull**, om importavgift för förädlade fruktträd m. m.

Fruktodlingen, som här i landet tidigare knappast varit en ekonomisk faktor av nämnvärd betydelse, har, till stor del genom Sveriges pomologiska förenings målmedvetna verksamhet, under de senaste decennierna fått ett synnerligen kraftigt uppsving, och den lovar bliva av största betydelse för landet, om den får utveckla sig i de banor, som erfarenheten visat vara de riktiga.

En av de viktigaste förutsättningarna för en allmänt utbredd och framgångsrik fruktodling inom landet är den, att vid planteringar av fruktträdgårdar endast användes det allra bästa växtmaterial, d. v. s. väl uppdragna, friska träd av för landet lämpliga sorter. I stort sett kunna de svenska trädskolorna sägas tillhandahålla ett sådant fullt lämpligt material, då de vid uppdragningen av fruktträd tillämpa de principer, som under årens lopp befunnits mest rationella. Detta gäller såväl beträffande sortval, val av lämpliga grundstammar och trädens kvalitet i övrigt som bekämpandet av parasitsvampar och skadeinsekter.

Helt annat är dock mycket ofta förhållandet med de unga fruktträd, som till Sverige införas från andra länder. Ej nog med att dessa bevisligen i många fall äro angripna av verkligt farliga parasitsvampar och skadeinsekter, utan de äro ofta i hög grad behäftade med andra svåra fel, t. ex. att de uppdragits på olämpliga och i vårt klimat otillräckligt härdiga grundstammar, eller att de förete en olämplig form, av den anledningen att de icke behandlats med tillbörlig noggrannhet, ja att de rent av utgöras av en kvalitet, närmast att betrakta som utskott, d. v. s. överblivna rester i plantskolor, från vilka de bättre träden redan försålts. Deras allra värsta fel består dock allt för ofta däruti, att de till mycket stor del tillhöra sorter, olämpliga för våra förhållanden, även i de fall då de äro försedda med namnbeteckning, angivande i vårt land odlingsvärda fruktsorter. Det ligger ju också blott i sakens natur, att en utländsk plantskola uppdrager helt andra fruktsorter än dem, som efter så långvariga och mödosamma undersökningar, företagna av Sveriges pomologiska förening, numera sammanförts till ett svenskt nationalsortiment.

Försäljningen av importerade träd har under de sista åren antagit rent av groteska former, i synnerhet i de sydligare delarna av landet, där personer, som ofta sakna varje kännedom om fruktodling, resa omkring på landsvägarna med lastbilar, fulla med fruktträd av det mest underhaltiga slag. Dessa utmånglas dels på salutorgen, dels genom gård-

farihandel på landsvägen, och enligt uppgifter från trovärdigt håll åsätter säljaren ofta nog etiketter på träden med vilket namn köparen än nämnt, även om det försålda trädet skulle tillhöra en helt annan sort.

Att missförhållanden av likartat slag som de ovan anförda beaktats även i andra länder, framgår bland annat därutav, att dessa på ena eller andra sättet skyddat sig mot en mindre önskvärd import av olämpligt växtmaterial. Så t. ex. har totalt importförbud för fruktträd m. m. utfärdats av Förenta Staterna, och Norge har utfärdat ett liknande för levande växter i allmänhet. Visserligen har den senare åtgärden vidtagits under uppgift, att landet på detta sätt ville söka skydda sig mot införandet av mul- och klövsjuka, men även sedan de vetenskapliga auktoriteterna icke längre anse, att smittoämne till nämnda sjukdom kan överföras med levande växter, har man bibehållit importförbudet, vars ändamål tydligen är ett helt annat. På andra håll har man infört synnerligen rigorösa bestämmelser om växtinspektion (Danmark, England, Tyskland och över huvud taget nästan alla kulturländer) eller så gott som prohibitiva tullar (Tyskland och Finland). Just genom sådana restriktioner ha flera länder med stark produktion av fruktträd blivit hindrade att avsätta dessa till förutvarande kunder, och det gäller nu för sådana länders trädskolor att antingen bränna upp sina osäljbara träd eller till varje pris försälja dem till de ytterst få länder, som ännu sakna tillräckligt skydd mot en ohejdad och okontrollerad import.

Under dessa förhållanden bör det ej förvåna någon, att Sverige, i avsaknad av varje slag av skydd, har blivit en veritabel avstjäpningsplats för nedsmittade, underhaltiga och över huvud taget olämpliga växter av alla slag. Så stor denna fara är för trädgårdsodlingen i sin helhet, så är den dock mest överhängande för fruktodlingen. Det är därför också av största vikt, att skyndsamma åtgärder vidtagas till avvärjande av denna fara.

Mest effektiv som skydd mot den mindre önskvärda importen vore givetvis ett totalt importförbud för fruktträd, och i själva verket har en sådan åtgärd i princip förordats av kungl. lantbruksstyrelsen vid ett tidigare tillfälle, då det emellertid icke lämpligen kunde genomföras på grund av tillfällig brist på fruktträd inom landet. Gällande handels-traktat med Tyskland lägger emellertid oöverstigliga hinder i vägen för ett sådant förbud, och man måste därför finna annan utväg att förebygga en ohejdad import.

Den skada, som den svenska fruktodlingen lider genom utplanterandet av olämpliga eller dåliga fruktträd, kan närmast jämföras med den, som drabbat skogsskötseln i landet genom sådd av tallfrö från sydligare länder. För att förhindra fortsatt användning av utländskt tallfrö har riksdagen åsatt detta en tull av 6 kronor per kilogram, och synes det oss, att en liknande åtgärd skulle vara nödvändig även beträffande fruktträden. Ännu bättre vore dock att en importavgift fastställdes, vilken kunde

komma till direkt användning för sådana åtgärder till befrämjande av landets fruktodling, som verkade till kontroll av landets egen fruktträdproduktion. Vi tänka därvid närmast på en inspektion av de svenska plantskolor, som uppdraga fruktträd till försäljning. Förslaget om inspektion av trädskolorna är för övrigt ingalunda nytt. Redan de plantskolor, som till det 20 allmänna svenska lantbruksmötet i Norrköping år 1906 anmälde sig till tävlan om »Statens hederspris för fruktträdskolor», inspekterades av prisdomarna, som enligt given instruktion hade att taga särskild hänsyn till »urval av sorter och garanti för sortäktighet» samt »moderträdens beskaffenhet», och en liknande inspektion utfördes i de plantskolor, som tävlade om pris vid jubileumslantbruksmötet i Malmö 1914. Vidare har styrelsen för Sveriges pomologiska förening redan beslutat erbjuda landets trädskolor att underställa sig föreningens kontroll. Denna verksamhet är avsedd att taga sin början redan under innevarande år. För att fullt genomföra en sådan kontroll fordras givetvis tillgång till andra resurser än dem, som för närvarande stå Sveriges pomologiska förening till buds, särskilt om kontrollen, såsom vi förutsätta, skulle göras obligatorisk för samtliga landets trädskolor och komma att omfatta icke enbart trädens sundhetstillstånd utan även deras kvalitet i övrigt, sortval, namnriktighet m. m. Även annan verksamhet till befrämjande av svensk fruktodling, såsom försöksverksamhet m. m., borde, i den mån sådant kan ske, understödjas av de medel, vilka inflyta genom importavgifterna. Skulle mot förmodan de inflytande medlen icke räcka till för att bestrida utgifterna för trädskoleinspektionen, måste förutsättas, att plantskolorna själva få vidkännas de kostnader, som icke täckas genom importavgifterna. Närmare bestämmelser rörande inspektionen torde böra utfärdas av Kungl. Maj:t på förslag av kungl. lantbruksstyrelsen och efter hörande av Sveriges pomologiska förening.

Lämpligt är, att importavgiftens storlek bestämmes med hänsyn till samma grunder, som tillämpats i andra länder. Såsom ovan påpekats har importen av fruktträd till Tyskland belagts med en tull av 80 guldmark per 100 kilogram, och i Finland är tullen 600 finska mark per 100 kilogram. Om här i Sverige fastställdes en importavgift av 60 kronor per 100 kilogram, kan man ha anledning tro, att därigenom skulle utestängas den tillförsel av mindrevärda fruktträd, som man framför allt vill förhindra, medan avgiften ej skulle verka hindrande för en fullt lojal och önskvärd import av enstaka träd för sortförsök och andra därmed jämförliga ändamål.

En invändning mot importavgifterna skulle kunna tänkas framställd, nämligen den att brist uppstode på fruktträd inom landet och att priset på sådana komme att drivas upp till en oskälighöjd, då svenska trädskolor icke längre hade att befara konkurrens med de utländska. Enligt vad som är oss bekant, ha de svenska trädskolorna rustat sig för att tillgodose en efterfrågan, fullt motsvarande landets behov, och intet lär hindra, att

deras odlingar ännu mer utvidgas, därest så skulle visa sig önskvärt. Vad fastställandet av försäljningspriset beträffar, må här erinras, att flera av landets största trädskolor äro förlagda till statens trädgårdsskolor, och att priset på de från dessa utsända artiklarna kan regleras genom de villkor, som Kungl. Maj:t kan fästa vid utbetalandet av det till dessa skolor utgående statsanslaget. Konkurrensen mellan de olika trädskolorna är så livlig, att ingen privat sådan skulle kunna tänkas åsätta sina alster högre pris än dem, som tillämpas från ovan angivna trädskolor.

Jag får sålunda i anslutning till vad här ovan anförts hemställa,

att riksdagen måtte besluta,

att vid införsel till riket följande under tulltaxan nr 130 fallande levande växter, nämligen förädlade fruktträd av äpplen, päron, plommon och körsbär, åsättas en importavgift av 60 öre per kilogram;

att hos Kungl. Maj:t anhålla om utfärdandet av föreskrift, att trädskolor inom riket, som till försäljning uppdraga fruktträd av äpplen, päron, plommon och körsbär, skola underkasta sig den kontroll, om vilken Kungl. Maj:t behagar utfärda närmare bestämmelser; samt

att de importavgifter, som erläggas vid införandet av fruktträd, må användas till bestridande av kostnaderna för inspektion och kontroll av svenska trädskolor samt andra åtgärder till befrämjande av svensk fruktodling.

Stockholm den 21 januari 1927.

Harry Weibull.